

Voortgangscommissie

Sint Maarten

Zesendertigste rapportage aan het ministerieel overleg over de periode

1 oktober 2019 – 1 januari 2020

De Voortgangscommissie:

N. Schoof, voorzitter

Mr. M. Marijnen, lid,

Mr. J.J. Rogers, lid

Mr G.J. Stortelers en A.T. Rey, secretariaat

februari 2020

Inhoudsopgave

1. Algemeen	3
2. Korps Politie Sint Maarten (KPSM).....	4
3. Gevangenis Point Blanche (PBP).....	6
4. Voortgang en de randvoorwaarden.....	7
5. Overzicht van aanbevelingen	9

Bijlagen:

- Uitvoeringsrapportage van KPSM, ontv. dd. 23 januari 2020
- Uitvoeringsrapportage PBP, ontv. dd. 25 januari 2020

1. Algemeen

De voortgangscommissie van Sint Maarten biedt u hierbij de zesendertigste voortgangsrapportage aan over de uitvoering van de plannen van aanpak van Sint Maarten over het vierde kwartaal van 2019. Het werkbezoek van de commissie vond plaats van 26 januari tot en met 31 januari 2020. Het volgende werkbezoek zal plaatsvinden in de week van 4 mei 2020.

Gesprekspartners tijdens dit bezoek waren hoofdofficier van justitie, de korpschef en zijn MT leden, de directeur van de gevangenis Pointe Blanche en het miss Laliecentre, de SG van Justitie, het hoofd van de Landsrecherche, de interim directeur van de voogdijraad, de directeur van het wederopbouwkantoor (NRPB) en de vertegenwoordiger van Nederland. Ook werd een vervolgesprek gehouden met de Raad voor de Rechtshandhaving, de Commissie van Toezicht voor de gevangenis en de hoofdofficier van Justitie waar de detentiesituatie op Sint Maarten centraal stond.

Voorts besprak de commissie de voortgang met achtereenvolgens de minister van Justitie, de Minister-president, beide van het interim-kabinet, en de Gouverneur.

In deze rapportage wordt eerst ingegaan op de voortgang bij het KPSM en de gevangenis Point Blanche en vervolgens worden enkele onderwerpen besproken die moeten bijdragen aan de voortgang, danwel de voortgang in de weg staan.

2. Korps Politie Sint Maarten

In control

De korpschef gaf de commissie in het bijzijn van het voltallige MT een presentatie van de contouren KPSM voor de komende vier jaren. Uit de presentatie bleek dat het korps een duidelijke visie heeft en geen aspect van het politiewerk over het hoofd ziet. Een uitdaging is het verlies aan capaciteit op te vangen als de bijstand van de nationale politie over enkele maanden eindigt. Grotendeels kan dat verlies eind 2019 worden gecompenseerd als de aspiranten van klas 1 met succes hun opleiding afsluiten. Uit de uitvoeringsrapportage van het korps blijkt veel activiteit op de diverse onderwerpen, niet in de laatste plaats op het gebied van opleiding en van cursussen. Er is brede aandacht voor samenwerking, informatiehuishouding, in en externe communicatie etc.

Helaas wordt op het onderdeel huisvesting (schietbaan, leslokalen en vast locatie meldkamer) geen voortgang gemeld. De commissie is van mening dat de korpsleiding "in control" is als het gaat over het beheer van de organisatie en uitvoering van politietaken. Dit betekent dat de korpschef gereed en in staat is om meer operationele bevoegdheden toebedeeld te krijgen op het gebied van personeel en financiën. De commissie adviseerde daartoe al eerder.

De commissie heeft ook met genoeg geconstateerd dat de korpschefs van politie hebben afgesproken de eerste stappen te zetten om te komen tot een Caribischbrede onderlinge audit van de korpsen. In maart 2020 start de training voor de korpschefs, de eerste audit zal in de tweede helft van 2020 starten.

De onderwerpen waar de commissie zich nog op richt liggen buiten de bevoegdheidsfeer van de korpschef.

Het gaat dan om de eerdergenoemde huisvesting, het in orde brengen van de wetgeving, zodat het plaatsingsproces kan worden uitgevoerd, een mandaatregeling voor de korpschef en niet in de laatste plaats de financiële ruimte om voldoende personeel aan te kunnen trekken om het korps op de vereiste sterkte te brengen.

Personele sterkte

Rechtspositieregeling en plaatsing personeel

In de uitvoeringsrapportage van de politie springt een onderwerp in het oog en dat is de plaatsing van het personeel dat stagneert. De reden daarvan is dat het inmiddels vastgestelde functieboek niet kan worden geïmplementeerd, omdat de rechtspositieregeling met bijbehorende salaristabellen nog niet van kracht is. Het betreffende landsbesluit ligt voor advies bij de Raad van Advies en eerst na het van kracht worden van het besluit kan de formele plaatsing van het personeel uitgevoerd worden. De korpsleiding treft voorbereidingen voor de definitieve plaatsingen, zoals de regelingen voor en de samenstelling van een plaatsingscommissie en beroepscommissie.

Sterkte berekeningen

Tijdens het bezoek aan KPSM kreeg de commissie een actueel overzicht van de personele situatie bij het korps. Het overzicht is opgesteld met een spreiding van de sterkte over de onderdelen, zoals die in het nieuwe formatieplan is vermeld.

Het korps heeft per 1 januari 2020 een sterkte van 230 man/vrouw. Daarbij zijn medewerkers van de KMar en Nationale politie (tijdelijk personeel) niet meegerekend. De grensbewaking is bij deze berekening buiten beschouwing gelaten en kent een bezetting in 2020 van 100 procent. Wel meegerekend zijn de, in opleiding zijnde, 51 aspiranten, die in 2021 en 2022 hun studie moeten hebben afgerond.

In de prognose voor 2020 en 2021 is een uitbreiding door werving voorzien van 53 medewerkers, waarvan 33 via zij-instroom en 20 door gewone werving en opleiding (een zesde klas). Er moet eind 2021 een sterkte bereikt zijn van 283. In deze berekening zijn meegenomen 40 aspiranten die pas na 2021 volledig zullen zijn opgeleid en wordt verondersteld dat alle 33 zij-instroom kandidaten kunnen worden geworven. De commissie merkt hierbij op dat in de definitie van het Plan van Aanpak het getal van 283 pas aangehouden kan worden als alle kandidaten zijn opgeleid en ingestroomd. Bovendien is de financiële dekking op dit moment nog niet in de begroting opgenomen.

Berekeningsgrondslag: de Onderlinge Regeling Minimale Sterkte Politie

Uitgaande van de in 2021 te bereiken sterkte van 283 is dat getal weliswaar boven het aantal van 275 medewerkers, doch dit streefgetal is een eigen leven gaan leiden en is nimmer formeel vastgesteld. Wel is er een Onderlinge Regeling Minimale Sterkte Politie die voorschrijft dat het KPSM vanaf het jaar 2013 een sterkte van 75 procent van de formatie aan executief personeel moet hebben bereikt.

Op basis van de nieuw vastgestelde formatie van 420 fte leidt dat tot een vereiste sterkte van 293 executieve ambtenaren, zoals ook te lezen is in het advies op het formatieplan van de commissie aan de minister van Justitie van 20 juni 2019.

Op het aantal van 283, dat volgens de prognose in 2021 moet worden bereikt, moet een aantal van 30 medewerkers in ondersteunende functies worden afgetrokken. Het aantal te bereiken executieve medewerkers wordt dan 253. Dit alles als de prognose wordt gerealiseerd. In de prognose is nog geen rekening gehouden met natuurlijk verloop en andere uitdiensttreding die op ongeveer 5 personen per jaar wordt geschat. Gerekend over de periode van de prognose zijn dat rond de 15 medewerkers.

Per saldo

Onder de streep komt, uitgaande van de door de Onderlinge Regeling voorgeschreven sterkte, het tekort aan personeel uit op 55 medewerkers. De commissie herhaalt daarom de aanbeveling om het groeimodel van het KPSM aan te passen, zodat in de komende drie jaar de vereiste instroom kan worden gerealiseerd.

Functieboek

Per brief van 20 juni 2019 adviseerde de commissie over het nieuwe functieboek en formatieplan van het KPSM aan de minister van Justitie. Deze documenten vormen een wijziging op het plan van aanpak van de politie en dienen in het ministerieel overleg bekrachtigd te worden op aangeven van de minister van Justitie. Voorzover dit nog niet is gebeurd dringt de commissie er bij de minister van Justitie op aan die stukken in het ministerieel overleg te brengen en te laten vaststellen. Aan het ministerieel overleg adviseert de commissie het gewijzigde plan van aanpak van de politie conform vast te stellen.

3. Gevangenis Point Blanche

Tijdens het werkbezoek beschikte de commissie over een uitvoeringsrapportage en de laatste stand van de zogenaamde afsprakenlijst (okt 2018). Dat gaf een somber beeld. De commissie heeft bij de gesprekspartners zeker wel de indruk gekregen dat er hard wordt gewerkt aan verbeteringen aan de huidige inrichting, doch door te weinig mensen en daarom ook met te weinig resultaat. De directeur van de gevangenis poogt zijn MT-functies door goed personeel bezet te krijgen doch dit is een traject van de lange adem. Al eerder heeft de commissie gezegd dat een massieve aanpak nodig is om substantiële verbeteringen in redelijk tijd tot stand te brengen. Die bewegingen zijn nog niet te zien.

Wel heeft de commissie kennisgenomen van ideeën om de capaciteit van de gevangenis te vergroten, onder andere door de inzet van het detentiecentrum Simpson Bay, doch de meeste daarvan hebben een concreet stadium nog niet bereikt en zullen tijd vergen om uit te voeren. En in dit laatste schuilt het probleem; de uitvoeringscapaciteit is te gering om zaken binnen redelijk tijd uit te voeren. Daarover is na dit hoofdstuk meer te lezen.

Celcontainers

De celcontainers, die snel in gebruik zouden moeten worden genomen, wachten nog op het gereedmaken van de infrastructuur om deze te kunnen plaatsen. Lichtpunt is dat tijdens het werkbezoek het financiële akkoord voor de uitvoering van het werk werd gegeven, zodat met dat werk gestart kan worden. Ook is het Rijksvastgoedbedrijf om advies gevraagd en ingezet. Dit gezegd hebbende moet in herinnering worden geroepen dat de commissie nimmer voorstander is geweest van het gebruik van celcontainers. Dat de commissie positiever was over de celcontainers in de situatie na Irma had te maken met het feit dat dit kan worden gezien als één van de voorzieningen die de periode naar de nieuwbouw van de gevangenis, in het kader van de uitvoering van het detentieplan (2018-2023), moet overbruggen.

Detentieplan Sint Maarten

Het is dit detentieplan 2018-2023, waarvan het ministerieel overleg heeft besloten dat dit het plan van aanpak is waarop de commissie zich moet richten, waarvan begin 2020 moet worden vastgesteld dat nog slechts kleine stapjes in uitvoering zijn genomen, betrekking hebbend op enig herstel van Point Blanche en het herstel van het Miss Laliecentrum. Feitelijk is dit brede detentieplan dus niet echt in uitvoering genomen. Het ontbreekt aan een uitvoeringsgericht programma en een sturing vanuit een programmamanager, zijnde startacties die eind 2018 klaar hadden moeten zijn. Daarover heeft de commissie met de minister gesproken en hem voorgesteld dat het houden van een werkconferentie met alle direct betrokken partijen in de keten een goede start vormt voor de aanvang van dit traject. Daarbij zou ook een programmamanager aanwezig moeten zijn. De minister betoonde zich gevoelig voor de argumenten en zag de noodzaak om voortgang te houden in het verbeteren van de detentie situatie. De gedachte van een werkconferentie sprak hem aan en het zoeken naar een (lokale) programmamanager zet hij in gang.

Voor de financiering van het detentieplan heeft de commissie de minister op het spoor van de NRPB gezet. Het NRPB heeft tegenover de commissie aangegeven

open te staan voor een discussie over welke onderdelen van het detentieplan mogelijk in het kader van de wederopbouw zouden kunnen worden uitgevoerd.

De commissie heeft toegezegd het detentieplan in de Engelse taal om te zetten en het aan de verschillende betrokkenen te zenden.

4. Voortgang en de randvoorwaarden

De uitvoering van het vastgestelde detentieplan 2018-2023 is een veelomvattend en groot project.

De mensen die dit uit moeten voeren zijn werkzaam op het ministerie van Justitie en in de gevangenis Point Blanche en zijn op de vingers van een hand te tellen. In de inrichting is dat de directeur die zijn handen vol heeft aan het werk dat daar moet gebeuren en op het ministerie is dat een medewerker die naast gevangenisstaken ook andere taken moet verrichten. Daarmee komt de commissie op een eerder aangesneden knelpunt: het ministerie van Justitie. Op het ministerie raken belangrijke stukken vaak zoek, zoals de commissie al enkele malen ervoer, en ontbreekt iedere vorm van beleidssturing richting het justitieapparaat. Kon bij het KPSM worden gesproken over het in control zijn van de organisatie, van het ministerie van Justitie kan dat niet gezegd worden, het tegendeel zelfs.

Geen sturing

Door de vorige minister is op het ministerie een voorzichtig begin gemaakt met personele verschuivingen, doch een volledige reorganisatie van het ministerie is een absolute noodzaak om de uitvoerende diensten behoorlijk te kunnen laten draaien. Het gaat dan niet alleen om de gevangenis, maar ook om diensten als politie, landrecherche, douane, reclassering en de voogddijraad. Het is de commissie opgevallen dat tijdens het laatste werkbezoek door alle partijen wel in confesso is dat het functioneren het ministerie veel beter moet en dat met de huidige beperkte bezetting (van ongeveer 15 man/vrouw) voor het hele justitieterrein, zo niet door kan worden gegaan. Dat betekent dat op het ministerie op korte termijn een reorganisatie moet plaatsvinden en er een professionaleringsslag moet worden gemaakt, zodat er voldoende bekwaam personeel is om de taken goed uit te voeren. Alleen als die situatie is bereikt kunnen verbeteringen in het justitieapparaat worden uitgevoerd.

Programmaorganisatie

Voor een grote klus als het uitvoeren van het detentieplan ziet de commissie op korte termijn vooral heil in de programmamanager, die zich moet laten bijstaan door tenminste 6 medewerkers om de deelprojecten te kunnen uitvoeren. Op het ministerie moet voldoende gekwalificeerd personeel aanwezig zijn om te zijner tijd het gerealiseerde detentieplan te kunnen onderhouden.

De commissie is van mening dat dit onderwerp onderdeel moet worden van de discussie in het ministerieel overleg. De commissie besprak dit met de voorzitter van het overleg, de Minister-president, die blijk gaf de problematiek van de gevangenis en de detentie volledig te overzien en haar zorgen aan de nieuwe minister van Justitie over te zullen brengen.

De commissie bepleitte ook de samenstelling van een kleine stuurgroep op bestuurlijk niveau van meest betrokken ministers om de samenwerking van de rechtshandavingsketen met de andere beleidsvelden, zoals onderwijs en jeugd, te bevorderen. Gesproken werd over een ministerieel comité onder voorzitterschap van de Minister-president met verder als leden de ministers van Justitie, Onderwijs en Financiën. Mogelijk zou de enkele jaren geleden ingestelde “taskforce detentie” opnieuw tot leven kunnen worden gebracht en direct onder dit ministerieel comité kunnen worden geplaatst.

Hoe verder met de voortgang

Al jarenlang blijkt uit rapporten van de voortgangscommissie, de Raad voor de Rechtshandhaving, het Europese Hof voor de rechten van de mens en het Openbaar Ministerie dat de detentiesituatie op Sint Maarten volstrekt ontoereikend, schrijnend en gevaarlijk is. Bij herhaling hebben gedetineerden en personeelsleden te maken met ernstige vormen van geweld en is er geen autoriteit die de veiligheid in de inrichting kan garanderen. Daarmee loopt ook de bevolking van Sint Maarten groot gevaar en is het risico van verdere aantasting van de veiligheid voor de samenleving op de korte en lange termijn groot.

Het is een evidente constatering dat op dit moment Sint Maarten niet in staat is om aan die situatie afdoende een eind te maken. Ook stelt de commissie vast dat Sint Maarten desondanks slechts beperkt steun vraagt van Nederland en dat de Nederlandse inzet niet verder gaat dan beperkte steun (afgezien van de hulp direct na Irma). Zonder externe inzet zal de detentiesituatie op SXM niet kunnen worden opgelost.

De commissie beveelt het ministerieel overleg daarom nogmaals aan de detentiesituatie grondig en in alle openheid met elkaar te bespreken, vast te stellen wat beide landen met elkaar willen bereiken, wat daarvoor gebeuren moet, wie dat het beste kan doen en op welke wijze wederzijdse inspanningen en verplichtingen kunnen worden vastgelegd..

5. Overzicht van aanbevelingen en adviezen

1. De commissie adviseert de minister van Justitie zo spoedig mogelijk een programmamanager aan te stellen en op korte termijn een werkconferentie te organiseren met als doel een implementatieplan of uitvoeringsprogramma op te stellen.
2. De commissie adviseert het ministerieel overleg het formatieplan 2019 en functieboek voor het KPSM vast te stellen als wijziging van het plan van aanpak 2010.
3. De commissie adviseert het ministerieel overleg om de noodzaak tot een reorganisatie van het ministerie van Justitie van Sint Maarten te bespreken en na te gaan welke rol externe partijen daarbij kunnen spelen.
4. De commissie beveelt het ministerieel overleg daarom nogmaals aan de detentiesituatie grondig en in alle openheid met elkaar te bespreken, vast te stellen wat beide landen met elkaar willen bereiken, wat daarvoor gebeuren moet, wie dat het beste kan doen en op welke wijze wederzijdse inspanningen en verplichtingen kunnen worden vastgelegd.

Onderstaande aanbevelingen uit de vorige rapportage hebben nog niet tot het geogode resultaat geleid en worden daarom wederom opgenomen.

2. De commissie ontvangt graag op korte termijn van de minister van Justitie het verzoek om een advies over het gewijzigde functieboek, omdat het hier gaat om een wijziging van de eerder vastgestelde gevangenisorganisatie.

3. Adviseert het Ministerieel Overleg de minister van Justitie te wijzen op het in de Samenwerkingsregeling voorgeschreven adviestraject voor wijzigingen van plannen van aanpak waar het gaat om het uitvoeringsplan van aanpak voor het detentieplan.

4. De commissie geeft de minister van Justitie ingevolge artikel 17 juncto 25 van de Samenwerkingsregeling de aanbeveling om op 15 april 2019 een plan van aanpak ter uitvoering van het detentieplan gereed te hebben dat als toetsingskader voor de nieuwe gevangenisorganisatie en de huisvesting van de gedetineerden kan dienen.

5. De regering van het land uit te nodigen in de begrotingen voldoende en zichtbaar, middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de plannen van aanpak van de politie en detentie inrichtingen op Sint Maarten

6. De commissie adviseert de minister van Justitie dringend om het ministerie van Justitie te reorganiseren en de personeelsformatie op te schonen. Dit is een randvoorwaarde voor het succesvol uitvoeren van de plannen van de politie en de gevangenis.